

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.
V administraciji prejeman velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefón-štev. 74.

Štev. 26.

V Ljubljani, v sredo 1. februvarija 1899.

Letnik XXVII.

Državni zbor.

Dunaj, 31. jan.

Goste množice radovednega občinstva so danes pred sejo oblegale vhod v zbornico. Raznesla se je bila namreč govornica, da bode danes zadnja seja, in sicer z burnimi prizori, katere hoče izzvati poslanec Wolf zaradi zadnjega pretepa na galeriji. Občinstva je bilo na galerijah na stotine; vse je pričakovalo nenavadnega konca. Elektrike je bilo v istini mnogo v zaduhlih prostorih, toda predsednik dr. pl. Fuchs je zaprečil vihar, razgnal temne oblake z največjo svojo prizanesljivostjo. Omenil je le kratko začetkom seje, ki se je pričela malo pred 12. uro, da je predsedstvo zaradi zadnjih dogodkov na prvi galeriji izvršilo preiskavo ter častnikarju gospodu Penižku izreklo grajo, ker je ploskal med govorom dr. Kramaša. Ob jednom pa je predsednik izrazil globoko obžalovanje, da so se poslanci vtakali v stvar, ki spada jedino le v predsednikov delokrog. Pa graja je bila tako rahla, da poslanec Wolf, ki je poleg predsednika vsako besedo lovil na ušesa, ni imel povoda odgovarjati, česar so pričakovali na galerijah.

Nadaljna seja se je skončala sicer živahno, a vendar še redno, ako smemo sploh govoriti o redu v zbornici. Do 1/2. ure so zapisnikarji praznim klopem čitali razne interpelacije in predloge, na to se je o neki peticiji vršilo običajno glasovanje po imenih. Po tem glasovanju je do četrte ure trajala živahna debata o dnevnem redu prihodnje seje. Razni govorniki so očitali jeden drugemu, da z obstrukcijo napeljujejo vodo na mlin vladi, ki baje nestrpno čaka trenutka, da prične vladati s § 14. Dr. Gross prvi predlaga, naj pride na dnevni red kot prva točka nujni predlog, da

se iz ustave odstrani § 14., češ, da je stara ustavoverna stranka vsprejela ta paragraf v ustavo le za vlade, ki storé svojo dolžnost, a ne za grofa Badenija in Thuna. Dobro ga je zavrnil dr. Kramaš, češ, da Čehi niso sicer prijatelji absolutizma, a da se naj Nemci zahvalijo starim ustavovercem za ta paragraf, ki je bil že l. 1868 uporabljen proti Čehom. Obstrukcija naj si trka ob prsi, ako preneha parlamentarno delo, ker noče pravične sprave in tako jemlje parlamentu ugled in veljavo. Proti Čehom vzdigne zopet kopje socijalni demokrat Daszynski, ki v daljšem govoru podpira predlog Grossov ter očita češkim poslancem, da si želé § 14., ker jim ne bode treba glasovati za nagodbo z Ogersko. Posl. Prade se je iz starega ustavoverca prelevil v demokrata ter prorokoval ves razjarjen propad sedanjega zistema, katerega vzdržujejo po njegovi teoriji le fevdalci in višja hierarhija. Mož je gotovo v svojem ognju za nemški narod pozabil, kdo je ustvaril sedanjo državno ustavo, ter se z nemškimi grabljami tolkel po zobeh. Nemci so se že stokrat kesali, da so § 14. vsprejeli v ustavo!

Poslanec Schönenerer pa hodi vedno svojo pot. Tudi danes se je uprl predlogu dr. Grossa, češ, da prva zahteva nemškega prebivalstva je in ostane, da vlada prekliče jezikovni naredbi. Začo zahteva, da bode jutri seja in na dnevnem redu kot prva točka njegova zatožba ministerstva.

Poslanec dr. Okuniewski pa je hotel pokazati svojim volivcem, da je še v zbornici. Utemeljeval je namreč vprašanje na ministerskega predsednika, kedaj se hoče usmiliti zatiranih Rusinov. Mi gotovo želimo in privoščimo rusinskemu narodu vse najboljše, toda dvomimo, da bode gospod dr. Okuniewski dosegel svoj namen v zvezi z obstrukcijo.

Mej temi govori je bilo po starem običaju mnogo umestnih in neumestnih vzklikov, vika in krika. Konečno izjavi predsednik, da ne dopusti glasovanja o Grossovem, ne o Schönenerjevem predlogu, temveč napové prihodnjo seja za danes zvečer ob 7. uri; na dnevnem redu pa bodi le načrt zakona o uravnavi plač državnim slugam, kakor ga je vrnila gospodska zbornica in danes zopet sklenil proračunski odsek. Ako bode levica, kakor se čuje, sedaj glasovala za neizpremenjen načrt, utegne biti večerna seja kratka. Toda dneva ne smemo hvaliti pred večerom.

Parlamentu ure potekajo, vode usihajo in v petek morda že se ustavi mlin, ki je dve leti drobil le pleve...

Shod v Konjicah.

(Izvirni dopis.)

V nedeljo, dne 29. jan. t. l. je »Katol. polit. društvo« v Konjicah obhajalo 28. obletnico svojega obstanka. K temu zboru je bilo povabilo tudi svojega državnega poslanca g. Fr. Robiča. Ta je prišel in je svojim volivcem poročal o delovanju ali o nedelovanju (kakor se je g. poslanec izrazil) državnega zbora.

Razložil jim je razne vrste obstrukcij v drž. zboru, ki vse stanejo mnogo denarja, a ne koristijo ne nam, ne našim nasprotnikom. Pojasnil jim je, kako da so liberalni Nemci strmoglavili predlanskim grofa Badenija, lani Gautscha, letos bi pa radi grofa Thuna. Gospod poslanec je potem obširneje navajal tehtnih razlogov, zavoljo katerih naši poslanci doslej še niso izstopili iz večine poslancev državnega zbora ter vladi še niso pokazali hrbita.

Volilci so poučljivo poročilo pazljivo poslušali in so konečno po dr. Ivanu Rudolfu njemu

LISTEK.

Laž življenja in resnica življenja.

Spisal I. Joergensen.

(Dalje.)

In tukaj je bilo, dragi prijatelj, da se je v meni uprl darvinist. Resnica mora po svoji naravi voditi do sreče, laž pa do nesreče in pogube. To je temeljen nauk biologije, na katerem se ne da nič ovreči. Pravo pojmovanje sveta je pogoj, da človek prav ravna, nasproti pa slabo dela, kedor življenja prav ne pojmuje. Dejstvo pa je, da ako je sploh kak rod bil toli pogumen, da je živel po svojem prepričanju, je gotovo ta najmlajši rod, k kateremu pripadamo mi. Vcepili so nam individualizem, duševno in нравno suverenost našega bitja in mi smo se prav kakor nam je srce poželelo posluževali teh kraljevih pravic. Zatrli smo vse predsodke, odvrkli vse težče vezi, razdrobili smo vse verige in uvedli popolno svobodo. Mi nismo bili lizuni avtoritete, ne obskurantje, in sploh nič tega, kar je slabo — vendar nam je tako huda predla vkljub naše svobodomiselnosti. Slutili smo tu in tam, da nas istinitost — o kateri smo mislili, da jo čislamo n ljubimo nad vse — postavlja na laž in zato

smo se vedno bolj umikali preveč istiniti luči dneva, preveč zakonito vredenemu vsakdanjemu življenju in na lahkkih krilih svojih muh pluli smo kakor fantastična karavana po nočnih pustinjah, kjer je za postopače in sleparje celega sveta prostora dovolj... Kajti vse to je popolno drugače, kakor se o tem navadno govori.

Ko smo postali prostomisleci — ko smo se trudili postati prostomisleci (ne pozabi namreč, da smo to hoteli) — tedaj smo dejali samemu sebi: Resnice iščemo. Mi se odrekamo krščanstvu, zato ker ni resnično. In ko smo se shajali z vrstniki in somišljeniki, ponavljali smo si besede: Mi iščemo resnice — in ako nam je bilo treba kaj trpeti zaradi naših novih nazorov radovali smo se temu, ker smo trpeli za resnico.

Toda ni mogoče, da bi mogla resnica koga onesrečiti. Seveda mi niso v mislih zunanje nezgode, jaz govorim o notranji nesreči. Tu pa odločno povdarjam in pri tem imam na svoji strani vso biologijo: Bitje, ki živi v soglasju z resnico, se mora naravno srečno čutiti. Sreča namreč je ravno v soglasji kakega bitja s svojo okolico — tukaj torej mej človekom in istinitostjo. V takem slučaju je gotovo, da kjer vlada v srcu nesreča, ondi vlada v možganih zmota.

Prijatelj, tukaj mi ti ugovarjaš! Ti se braniš, da bi se vjel v ta preklicani silogizem. Ti trdiš, da je mogoče, resnico pošteno iskati, resnico najti in vsled resnice v srcu notranje nesrečen biti...

Vendar to ni bil nikakor namen, ki so se ti nauki okrog l. 1870 oznanjali po deželi. Tedaj se ni govorilo le o luči, kar da neki ti nauki donesejo — bila je tudi sreča. Spomni se J. P. Jacobsonovih navdušenih besed v »Niels Lyhne« o tem, kako se bo sedaj ljubezen, ki se je dosedaj brez koristi dvigala proti nebu, plodonosno širila čez zemljo. Ateizem je na Danskem zelo napredoval izza dnij »Niels Lyhnes« — ali pa tudi opazuješ, da se je ljubezen bolj oživila v srcih ljudij?

Tega ne boš trdil, no pa vsaj tudi ni več »ljubezen do bližnjega«, katero sedaj označujejo vodeči duhovi. Dobro je bilo s tem pričeti, da se odvzame moč staremu naziranju o svetu in o življenju. »Vsekako hočemo ohraniti lepo krepkost človeške ljubezni, jo vglobiti in požlahtniti«, tako so tedaj zatrjevali — »le dogmatičen nakit smo hoteli odstraniti, ker je nedostojen mislečih in prosvetljenih ljudij. Hoteli smo odstraniti lupino, da se tem lepše pokaže jedro.« In odstranili so lupino.

Od tedaj pa je nekako znamenje olikanosti

in našim slovenskim poslancem izrekli popolno zupanje, prepuščaje jim na vse strani »proste roke«, da storijo, kar za ugled mile domovine in na korist slovenskega naroda spoznajo kot najpriljavnejše.

Gospodu poslancu Robiču, ki je ud stajerskega dež. odbora, se je izročila tudi še posebna prošnja, da naj bi vis. deželni odbor že pri prvem zasedanju stavil predlogov, kako odvzeti Konjiškemu okraju ogromnih stroškov, katere mu nalaga ozkotirna železnica Poljčane-Konjice, ki si ne zasluži, kolikor potrebuje na leto, tako, da morata obresti od kapitala v tej železnici založenega, plačevati dežela in tukajšnji okraj. To pa ni mala reč!

Že dlje časa se okraju obeča, da bode južna železnica prevzela na svoje rame del stroškov, katere prizadevuje ta železnica tukajšnjemu okraju. Da bi se obljube vresničile še poprej, predno se naš okraj v dolgovih potopi!

Pristopilo je temu zaslužnemu društvu več novih udov, potem se je pa društveni odbor obnovil.

Po predlogu g. podžupana Pozeba oziroma posojilničnega tajnika g. Rozmana, se je stari društveni odbor soglasno potrdil še za to leto. Samo dveh sprememb je bilo treba. Na mesto odislih čč. gg. kapelanov Konjiških sta se v odbor izvolila soglasno njuna gg. naslednika, ki sta tudi v društvenem odboru prevzela službe, kateri so od začetka sem opravljali njihovi predniki v kaplanski službi.

Po daljšem razgovoru o dnevnih vprašanjih, se je ta občni zbor in volilni shod sklenil s trikratnim živahnim »živio«-klicem na našega svetega Očeta Leona XIII. in na svetlega cesarja Franca Jožefa I. Konjičan.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. februarja.

Ogerska kriza bo baje kmalu rešena. Koloman Szellu se je posrečilo, kakor piše »Information« sprijazniti volkove in jagnjeta. Za trdno se pričakuje, da se zadevni dogovori dovrše še ta teden. Banffy seveda mora odstopiti, ker pa čas zato še ni določen, vladni listi še vedno taje, vendar se že splošno govori o nasledniku Banffyjevem. Največ upanja ima Koloman Szell, toda govori se, da ima on raje svoje doseganje varno in dobro plačano mesto, nego pa manj varno ministersko predsedstvo. Kot kandidata za ministersko predsedstvo se imenujeta tudi finančni minister Lukacs, ki pa je jednako v razporu z levico, kakor Banffy in pa Darany. Skoraj gotovo pa prevzame dedščino Banffy-jevo baron Fejervary, ki ima nekako na vse strani najbolj vtrjeno stališče. Vladni krogi so pa Banffy-ju še vedno zelo hvaležni, da je tako dobro vršil svojo nalogo in ker drugega več ni mogel, da je vsaj tako drago

pri svobodomiselnih ljudeh, da se nekako prezirljivo ozirajo na angleške moraliste z njih altruizmom. Sedaj imajo popolno druge npravnostne idejale, kakor jih podaja ethika Millova in Benthamsova. Čudovito hitro so zapustili ideje »o kar moč veliki sreči za kolikor mogoče veliko število« — in povsod srečujemo pretkane egoiste, blazirane dekadente, brezozirne boheme, in npravnost zaničujoče ljudi-velikane. Jaz, samoslaven, avtonomen jaz, to je postala najvišja instancija in jedino merilo za delovanje in življenje.

Tako je prišlo, da so ono resnico, v katere imenu so napadali krščanstvo ter je izgnali iz mnogih src, v dobi dvajsetih let prevrgli ravno v nasprotje tega, kar je bilo prvotno. Toda kaj je na tem, da se resnica spozna, da se vsakih dvajset let prelevi liki kameleon? Ali hoté gospodje oznanjevalci nove »resnice« to resno trditi?

Mogoče je, da smo ti in jaz in morda tudi drugi tedaj res mislili, da je resnica, katere iščemo. Gotovo pa je, da jo nismo našli — kajti imeli smo tedaj v kratki dobi nekaterih let najmanj pet do šest raznih prepričanj. Oglejmo si samo literarno polje! Najprej smo bili strogi realisti, potem se je prikazal naturalizem, potem nova romantika in oznanjevanje radosti življenja, potem smo postali dekadentje, artisti ter smo se konečno izgubili v neki megli, katero smo imenovali simbolizem... (Dalje sledi.)

prodal svojo kožo. To vse se lepo sliši, toda kaj pa, ako so se ti ogerski volkovi in ta mažarska jagnjeta sprijaznila na račun naše državne polovice? Skoro si mi ne vemo razlagati drugače tega za vlado povoljnega izida ogerske politične krize.

V Bolgariji je zavlada včeraj vzlasi po Sofiji velika žalost. Kneginja Lujiza, ljudomila gospa, je umrla, kmalu ko je porodila hčerko, ki bo nosila ime Nadezda. Po Sofiji vise po hišah v znamenje žalosti črne zastave in ženske kar očitno jokajo. Knez je ves potr. Pokojna bolgarska kneginja ni imela uprav z rožicami poslano, odkar se je iz solčne Italije preselila na Balkan. Katoliško vzgojena je imela veliko britkostij, ko so ji prvorojenca pohriščanili, kakor je zahtevala Rusija v plačilo za svojo naklonjenost nasproti Bolgariji. Vidi se pa, da od tedaj usoda Koburžana vedno bolj proganja, stališče njegovo je uprav zadnji čas zelo težavno. Političnega pomena nenadna smrt bolgarske kneginje nima nobenega, mogoče pa je, da vendar oblaži sedanjo krizo, da se nastala nasprotja mej knezom in mej ministri tem ložje poravnajo ali da se vsaj drugi hitreje najdejo, ki bi bili voljni prevzeti vlado v sedanjem jako kočljivem položaju.

Razmere na Balkanu. Na 3. dan letošnjega marca sklicuje osrednji macedonski odbor shod Macedoncev v Genevo. Načelnik temu odboru, Ivan Kapčev, je objavil kot povabilo na ta shod oklic na branitelje pravičnosti, miru in človekoljubja. Tudi mi smo dobili odtis tega v francoščini pisanega poziva. Lasje se človeku ježijo, ko čita o grozovitostih, s katerimi Turki more macedonske kristijane. Ta shod ima namen svetu naznaniti krivice, ki se gode Macedoncem, in svetu pojasniti zahteve Macedoncev. Imeti hočejo zase svojo pokrajino z glavnim mestom Solunom z okraji Solun, Bitoli, Adrianopel in Skopje, po vzgledu Krete zahtevajo svojega general-guvernerja za dobo petih let, seveda Macedonca, ki vlada pokrajino s pomočjo devet svetovalcev, izvoljenih od naroda. V tem pozivu odbor pravi: Rojaki! Zadnji čas je, da se dvignemo proti turškemu nasilstvu, ki ne zasluži imena napredku prijazne države, ki vzdržuje svojo moč s kršenjem pravice in človeške vesti, ki je kakor zaneteno ognjišče, ki neprenehoma stavi v nevarnost evropski mir in ki je vir vsega hudega za mnogo narodov in to koncem 19. veka. Vi, ki vživete svobodo, pomagajte, da resnica in pravica zmagata tudi v Macedoniji. Ponudite svojo roko v pomoč stiskanim, ki proklinjajo svoje življenje, ki se šibi pod težo najgroznejših nezdod. Prijatelji svobode, mi se nadejamo, da bo obračala Evropa svojo pozornost na usodo Macedoncev ter storila vse potrebno, da se ne ponavljajo več grozovitosti, kakor so bile one v Bataku, Vinici in v Armeniji. — Ta poziv je imel svoj vpliv, to kaže živahno delovanje ruske in avstrijske diplomacije v Sofiji, to kaže padeč sedanjega ministerstva Stoilovega v Bolgariji. Rusija in Avstrija sta zadovoljni, ako ostane na Balkanu vse, kakor je in tako sedaj tudi ukazujeta po svojih diplomatskih zastopnikih raznim balkanskim državicam. Za Bolgarijo je vsled gibanja mej Macedonci stvar zelo nevarna. Nobena vlada, ki bi se ustavljala ljudskemu toku za Macedonijo, se ne bo mogla vzdržati, ker jo bo odpihnili s površja nevolja ljudstva, vlada prijazna temu gibanju je zopet nemogoča, ker tega ne dopustita Rusija in Avstrija. Konečno bo seveda zmagala Rusija s svojo zmogočno besedo. Ona, to je res, lahko čaka, toda razmere na Balkanu so po našem mnenju tako dozorele, da bodo konečno tudi evropski še tako zviti diplomaciji zrasle čez glavo. Krivice, katere se gode Macedoncem in Armencem, so vnebokričeče in Turčija zasluži, da pride maščevalec, ki reši trpeče kristijane iz mohamedanskega sramotnega suženjstva.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 26. januarja.
(Konec.)

Podžupan dr. Bleiweis izjavlja, da se ni mogoče ozirati na izvajanja predgovornika, ker on ni z ničemur podprl svojih protidokazov. Govornik je popolno prepričan, da je naprava tržnice potrebna, in uvideva tudi nje praktično stran z zdravstvenega, kakor tudi s tržno-policijskega stališča, ker je strogo nadzorovanje mogoče le v tržnici. Tudi škodljivemu prekupovanju bi se s

tem prišlo v okom in bi bilo zelo ugodno za prebivalstvo, ker bi ne bilo treba romati po cellem mestu pri nakupovanju vsakdanjih potrebščin. Vse premalo pa se zdi govorniku vprašanje glede prostora, velikosti in notranje oprave tržnice. — Dokler se ne vé, kje naj se zgradi in kakošna naj bo tržnica, tako dolgo ni mogoče sklepati o tej napravi. Govornik predlaga, naj se vprašanje za sedaj odloži.

Odb. Predović ugovarja odsekovemu nasvetu radi tega, ker meni, da se naprava ne bo rentirala, ker ljudje ne bodo reflektovali nanjo in bodo rajše ostali na svojih dosedanjih, večkrat cenejih prostorih.

Odb. dr. Tavčar govori proti predlogu najpreje zaradi tega, ker bo potem, ako se odkloni, treba najeti le 800.000 gld. posojila, kar bo na nasprotnike bolje vplivalo, kakor pa svota jednega milijona. Dalje se pa naprava tudi njemu ne zdi nujno potrebna, ker se brez njega lahko potrdi še nekaj let. Kar je pa glavno, je to, da še nimamo primerne prostora. Gotovo je, da se mora tržnica graditi kje ob Ljubljani in se bode morda, kjer se sedaj prodaja sv. nauk, prodajale svoj čas zelate glave, toda struga Ljubljance še ni regulirana in se sploh ne vé, kako bo uravnan svet ob Ljubljani. Dokler torej močvirsko vprašanje ni rešeno in tek Ljubljance ni uravnan, tako dolgo se govornik ne more ogrevati za to napravo.

Odb. Pavlin odgovarja mej drugim predgovorniku, da se tu ni treba plašiti pred svoto 200.000 gld. in naj se torej, če že sploh mora biti dolg, najame toliko posojila, da ga bode dovolj.

Odb. Kozak odgovarja odb. Predoviću ter izjavlja, da bodo mesarji z velikim veseljem pozdravili tržnico, ker komaj čakajo, da ostavijo sedanja nesnažna, vsem vremenskim nezdodam izpostavljena mesta, s čimur bo vstreženo prodajalcem in kupovalcem.

Za odsekov nasvet sta konečno še govorila odb. dr. Hudnik in Plantan, proti pa Zabukovec in dr. Krisper.

Po vsprejetem predlogu na konec razprave se vsprejme predlog odb. Pavlina, naj se o stavljenih predlogih vrši poimensko glasovanje. Pri konečnem glasovanju je bil odsekov predlog vsprejet s 15 proti 13 glasovom, toda, ker ni dobil predpisane dvetretjinske večine, ni obveljal in se je torej postavka 200.000 gld. črtala iz predloga. Ostale tri postavke so bile vsprejete brez debate.

S tem je torej sklenjeno, da se najame 800.000 gld. 4¹/₂ obrestnega posojila ter se magistratu naroči, naj temu sklepu izposijuje postavno odobrenje.

Blaž Potočnik in njegova doba.

(V 100 letni spomin njegovega rojstva spisal J. Benkovič.)
(Dalje.)

I. Preteklost naša nas uči, da se vsaka velika ideja, ki svet osreči ali okuži, pririne tudi med naš slovenski narod; a doslej je navadno pricapljalja še le kakih 20 do 30 let pozneje nego drugod, in Slovenci smo se je oklenili kot sveže novine, ko je med drugimi narodi že zastarela, ko so jo že opustili in zavrgli kot neprimerno ali celo kvarno. To je menda tudi glavni razlog, zakaj tujci naših narodnih teženj in zahtev ne umejo, dovolj ne upoštevajo in se nam celo posmehujejo. Prepočasi mislimo, prepočasi živimo in delamo, in da gre le še bolj počasi narodni voz naprej, zato se gredoč prepiramo in drug drugega oviramo.

Tak pojav v našem narodu opazujemo zlasti v začetku tega stoletja. Znano je pač dovolj, kak duh se je vrnil v katoliško cerkev tekom 18. stoletja, kakim idejam so se klanjale svetne vlade. Tudi v Avstriji je našel galikanizem in janzenizem plodna tla, in se tu strnil v jožefinizem, ki je obrodil za cerkev in državo sentjave, grenke sadove. Duševno-mrzli janzenizem in servilni jožefinizem v cerkvenih, brezobzirni absolutizem in centralizem pa v vladnih krogih: to je struhovalo duhove in sicer pod bleščečo krinko — svobode in prosvete.

Pri nas na Slovenskem se je širil ta strupeni duh koncem 18. stoletja; korenine pa je pognal in grenek sad obrodil še le v prvi polovici tekočega veka. Zatosila ga je, kakor drugod tako tudi

pri nas, — vlada; najkrepkejša in najzvestejša opora pa mu je bil svobodomiselni ljubljanski škof Karol Herberstein s svojimi svetnimi opodami, kakoršne mu je poslala cesarska vlada. Znamenita sta v tem »naprednem« delu grof Janez Edling, organizator slovenskega šolstva, in baron Žiga Gusič, nekaj časa načelnik oživiljene »Modrine delavni« (»Academia Operosorum«). Da Slovence oprostita duševnega jarma, ki ga naklada katoliška cerkev, sta v to svrhu celo »narodnjaka« postala. Edling je za »napredek« katoliške cerkve imel toliko skrb, da je l. 1779 spisal kot svetni državni uradnik »Izveček tega velikega katekizma z vprašajnam in odgovorami«, katerega je škof odobril. Razven tega je objavil še par knjig v porabo učiteljem po navodilu vlade.

Slovenski zavedni narodni duhovniki so se navdušeno oklenili te nove krasne ideje o »svobodi in prosveti«, upajoč, da slovenskemu narodu čim preje zazori boljša bodočnost. Pohlin, P. D. Dev, Japelj in dr. so pristopili kot delavni člani k oživiljeni »Modrini delavni«. Njih pesmi iz te dobe, deloma tudi prvi Vodnikovi poskusi, so jasni izraz njih upanja in veselja. Pridružilo se jim je par res narodno mislečih lajikov, n. pr. Kumerdaj in Linhart.

A komaj je bilo društvo osnovano, se je že razbilo, dejansko l. 1782, formalno pa l. 1787. Tako različni duhovi niso mogli složno delati. Zloglasni pastirski list škofa Herbersteina ddo. 27. nov. 1781 je zadel na odločen odpor pri vseh dobromislečih duhovnikih in tudi pri ljudstvu. Priča temu sta zlasti dva javna odgovora, ki v prikritih besedah pobijata škofove »framasonske« nazore*).

Duhovniki so takoj spoznali, da so speljani na led. Umaknili so se nazaj in pretrgali zvezo z Edlingem, Kumerdajem in drugimi lajiki, ki so se klanjali novemu proticerkvenemu duhu, ki je bil naroden le toliko, da je služil kot vada nerazsodnim možem, a skoro brez uspeha. Kakim navdušenjem so se lotili možje poslovenjenja svetega pisma, a s kolikimi težavami je Japelj spravil na svetlo že tretji zvezek l. 1791. Sam toži bridko, da so se mu delale ovire od take strani, od koder bi tega najmanj pričakoval. To dejstvo samo dovolj priča, da so nekatere merodajne osebe pri tem slovstvenem podjetju imele stranske, ne prav lepe namene; a ko so uvideli, da Japelj ni mož, ki bi služil njih spletkam, hoteli so vso velezaslužno in potrebno stvar uničiti, češ: bolje nič, nego tako. In ako bi pomožna škofa Mikolič in baron Raigersfeld, bivši jezuit, njemu ne pristopila na pomoč, bilo bi res vse podjetje pokopano, najbrže za mnogo let.

Po smrti škofa Herbersteina († 1787) bi se bilo morda obrnilo na bolje in kvarni »svobodomiselni duh bi se razkadir iznad kranjske dežele. Pa duhovniki, ki so si ohranili pristno katoliško in narodno zavest, so se umaknili, Pohlin in Zakotnik sta se celo iz domovine poslovila, »svobodomiselni«, cerkvi nezvesti vladni kimovci pa ostali in vstrajno delali naprej. Vlada in škof Brigido sta jih krepko podpirala, ali bolje, vso to destruktivno akcijo vodila. Prvi korak, katerega je storil Brigido v svoji cerkveni vladi na Kranjskem, je bil ta, da je hotel frančiškane pregnati, prav po vzoru svojega prednika. A pri meščanih je zadel na tak odpor, da ga je takoj minulo vse veselje, še nadalje v tem pogledu vladi usluge delati. Krenil je bolj zanesljivo pot, da doseže svoj cilj.

Dosedanji duhovniki so bili vzgojeni v staro dobni šoli in so zato največ prav dobro paralizovali zatroseni kvarni vpliv, zlasti pa sekularizovani menihi, katerih je bilo po zatoru samostanov skoro četrtina vse duhovščine. A do cela drugačnega duha so prinesli seboj oni mladeniči, ki so se vrnili iz graškega »generalseminarja« v ljubljansko škofijo. Značilno je, da »znanega, pozneje toli veljavnega Jurija Dolinarja, niti niso hoteli v Gradcu sprejeti v semenišče, najbrže sluteč, da iz njega

kot gojenca razjezuitov, se ne bo moglo kaj »dobrega« razviti.

Leta 1791 pa se je ustanovilo v Ljubljani škofijsko semenišče. V njem se je vzgajalo v pristnem jožefinskem duhu. Ni čuda! Škof Brigido in semeniški vodja kanonik Pinhak sta bila framasona; najbrže pa nista bila edina. Kot profesor morale je bil pozvan navlaš iz Belgije dr. Hänle, ki se je neposredno pri prvem viru napil janzenizma, da ga je tem krepkeje vcepljal svojim poslušalcem. Tako se je delalo, učilo in vzgajalo v protikatoliškem in protinarodnem duhu dokaj let. Zato tudi narodni vpliv Vodnikov v šoli nikakor ni bil tolik, kakor se navadno ceni; in v javnosti ni prodrl niti s »Pratiko« niti z »Novicami«, čeprav je oboje sam pisal. Naročnikov ni bilo, pač pa čez mero kritikov, ki so se trudili le v to, da list čim preje pokopljejo in Vodniku vzamejo veselje do slovstvenega dela.*) Vlada je slovensčino le toliko gojila, kolikor je upala imeti koristi od tega v svojo svrhu. Kar se je več storilo v tem pogledu, to so bile zasebne zasluge posameznih mož, zlasti barona Zoisa, Vodnika, Ravnikarja i dr. A ti niso delali v smislu vlade, temveč mimo njenih intencij, da, celo zoper nje.

(Dalje sledi.)

*) Primeri »V. Vodnika izbrani spisi«, str. 185—188.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. februarja.

(Državni zbor — preložen.) Sinočna seja je vlado prepričala, da levica neče rešiti nobenega predloga, niti predloge o uravnavi plač državnih slug v smislu sklepa gosposke zbornice, zato je grof Thun danes kar pismeno naznanil zbornicama, da je zasedanje preloženo. Bomo videli, kaj nam prinese doba vlade slovečega § 14.!

(Naučni minister in zahteve Slovencev.) Na včerajšnja »Narodova« jednostavno še enkrat konstatujemo, da je »Slovenec« dobil poročilo o nameravanih spremembah glede pripravnic v Celovcu od svojega telefoničnega poročevalca, neposlanca in da so vsi napadi »Narodovi« na naše poslance neosnovani. Konstatujem še enkrat svojo misel, da si je dovolil naučni minister s slovenskimi poslanci prav navadno predpustno šalo in da odgovor na to naj ne bo prepir mej našimi poslanci in mej listi, marveč naj slovenski poslanci iz tega izvajajo svoje posledice.

(Surov napad.) Nedavno smo reagovali na sobotni napad »Naroda« na naše državne poslance v toliko, da smo dokazali »Narodove« laži. To ostane neovržna resnica, akoravno »Narod« včeraj to taji. A mi na »Narodove« izjave damo ravno toliko, kakor na one njegovega dunajskega žida! Toda pustimo to. Gre se danes za nekaj drugega. »Narod« je v sobotni številki trdil, da je naučni minister grof Bylandt nedavno baje izjavil, da s katoliško-narodnimi poslanci ne bode več občeval. Da bi se minister o odlični skupini, od katere je odvisno, če večina jutri še obstoji ali ne, tako izrazil, je samo ob sebi popolnoma neverjetno. Ali katoliško-narodni poslanci se nikakor ne smejo s tem zadovoljiti. Obrniti se morajo neposredno do naučnega ministra in ga kratko vprašati, ali je kaj takega izjavil ali ne. Prepričani smo, da bode minister odločno zanikal, da bi bil kaj takega govoril — potem je »Narod« in njegov informator neposredno na laž postavljen. V neverjetnem slučaju pa, da bi se odgovor ministra vendar drugače glasil — bodejo katoliško-narodni poslanci vedeli, kaj imajo storiti. Tako postopanje zahteva od katoliško-narodnih poslancev njihova čast in politična previdnost.

(»Narod« in petijot.) Znano je, kako pridno zasleduje »Narod« petijot v — konsumnih društvi. Mi pa konstatujemo, da se v konsumnih društvi razmeroma le neznaten del v Kranjsko uvoženega petijota iztoči in to povsodi z izrecno označbo kot poluvino, tako da ni nihče prevaran. Večinoma pa se petijot kot pristno vino iztoči po — gostilnah. To je goljufija. To pa praktikujejo skoraj izključno taki gostilničarji, ki so vneti pristaši »Narodove« klike. Nedavno je bila v Ljubljani cela vrsta taci »petijotarjev« obsojena. O tem seveda »Narod« — previdno molči. To je zanimivo zlasti za vinogradnike, katere »Narod« hoče v najnovejšem času zvačiti v svoje kolo.

(»Narod« in njegovi poslanci.) »Slov. Narod« v dolgovezni notici očita »Slovincu«, da brezpametno sam sebe bije po zobeh, češ, jedenkrat trdi, da so izmed državnih poslancev samo trije v zvezi z »Narodom«, drugikrat pa pravi, da še ti ne marajo zveze z njim. Ker se zdi, da je »Sl. Nar.« od silne jeze pamet opešala, mu nekoliko pomagajmo! Morda bo razumel, če pravimo, da se še ti trije zveze z »Narodom« pred svetom sramujejo, kakor svedoči dr. Ferjančičev v »Slovincu« omenjeni protest »Vaterlandovemu« uredništvu proti »Narodovemu« članku »Klerikalni izbruh«.

(Mesto venca na grob pokojnega prelata dr. A. Čebašek-a) je podaril gospod J. Brence, župnik v Preski, za Jeranovo dijaško mizo 5 gld.

(Musica sacra.) V četrtek 2. februarja je pontifikalna maša v stolni cerkvi ob 10. uri: Instrumentalno mašo je zložil Fr. Schöpf, graduale in tractus A. Foerster, offertorium P. Griesbacher. — V Trnovem v Ljubljani se poje na Svečnico maša: Pulchra es Maria, zložil P. A. Hribar, graduale Ant. Foerster, offertorium J. Brosig. — V cerkvi sv. Jakoba dne 2. februarja maša V. Horakova, graduale Foersterjev, offertorium M. Brosigov.

(Občni zbor »Slovenske krščansk-socijalne zveze«) bode jutri ob 1/2 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Katoliškega doma«, na kar opozarjamo vse prijatelje, tega za izobrazbo slovenskega delavstva neumorno delujočega društva.

(Občni zbor »Muzejskega društva«) bode v petek dne 17. februarja zvečer ob šestih v bralni sobi Rudolfinuma v Ljubljani.

(Iz Dobrépolj), 31. jan. Občina Podgora je odposlala na državni zbor peticiji za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. — Kmetijska zadruga je na zelo priročnem kraju kupila obširno stavbišče za skladišča in mlekarnico. Zadruga ima že nad 300 članov. — Pretečeni mesec je odprla združeno skladišče v Kompoljah. — Izvoz različnih pridelkov se zelo množi.

(Izžrebani porotniki.) 30. januarja t. l. so bili izžrebani pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani za porotno sodišče, ki se prične 6. marca t. l. nastopni gg. porotniki: Bruss Karol, zasebni blagajnik v Ljubljani; Cerar Anton, oštir in posestnik v Gradcu pri Litiji; Druškovič Andrej, oštir in posestnik v Ljubljani; Ditrich Anton, trgovec v Postojni; Goričnik Fran, trgovec v Ljubljani; Graselli Peter, ravnatelj užit. davka in posestnik v Ljubljani; Gogala Jože, posestnik v Novi vasi - Radoljca; Gerbec Janez, posestnik in oštir v Studencu pri Igu; Hudovernik Anton, posestnik v Bled-u; Hudovernik Vincenc, oštir in hranilnični tajnik v Radovljici; Homan Oto, trgovec in posestnik v Radoljci; Klun Štefan, oštir in posestnik v Ljubljani; Kordik Janez, trgovec in posestnik v Ljubljani; Krapš Anton, kavarnar v Ljubljani; Kunc Matija, krojač in posestnik v Ljubljani; Kravanja Anton, trgovec v Cerknici; Lavrenčič Jože, užit. davka blagajnik v Ljubljani; Lenčič Jože, gostilničar in posestnik v Ljubljani; baron Lazarini Henrik, veleposestnik v Smledniku; Mayr Rudolf, slamnikar v Spodnjih Domžalah; Pirnat Janez, posestnik in pek v Ljubljani; Prosenc Jože, zastopnik zavarovalnice v Ljubljani; Putrih Anton, krčmar in posestnik v Ljubljani; Polak Ferdo, trgovec v Kranju; Ravnikar Anton, krojač in posestnik v Ljubljani; Recknagel Karol, trgovec in posestnik v Ljubljani; Schäffer Albert, posestnik in trgovec v Ljubljani; Schmitt Ferdo, posestnik in trgovec v Ljubljani; Stedry Guido, posestnik v Ljubljani; Stare Janez, posestnik v Spod. Senici; Toman Feliks, kamnosek in pos. v Ljubljani; Velkvrh J., tovar. in pos. v Ljubljani; Velkavrh Pavel, molar in posestnik v Ljubljani; Vidmar Jožef, dežnikar in posestnik v Ljubljani; Weinberger Pavl, posestnik v Zagorju; Wölfling Oto, posestnik in trgovec v Želečah. Namestni porotniki: Ermacora Karol, posestnik, Lukesch Henrik, hranilnični kontrolor, Maček Josip, branjevec, Merala Fran, barvar, Sever Fran, mesar in posestnik, Stražišar Melhior, posestnik, Verhovec Janez, dimnikar in posestnik, Widmayer Al. zavarov. akviziter, Žužek Karol, pek in posestnik, vsi v Ljubljani.

(S Krasa) 27. januv. [Izv. dop.] Neobhodna potreba deželnega šolskega zaloga na Goriškem. — Gorostasna nevednost. — I. Kako neobhodno potrebna je naprava deželnega šolskega zaloga in

*) Jedna teh dveh okrožnic citira zbadljivo besede apokaliptične (3. 14—16.): »Angelo La . . . censis ecclesiae scribe: Haec dicit Amen, testis fidelis et verus, qui est principium creaturae Dei: Scio opera tua, quia neque frigidus es, neque calidus; utinam frigidus esses aut calidus, sed quia tepidus es, et nec frigidus nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo«. — Primeri o teh razmerah životopis »Japljev v »Dom in Svetu« l. 1894. — Kar pa Dimitz o tej cobi pripoveduje, je vse namenoma potvorjeno in tako zasukan, da se bije po katoliški cerkvi in slavi prostomislištvo.

nič manj tudi opravičena, nam spričuje poleg drugega »okrožnica vsem šolskim vodstvom sežanskega okraja« z dne 19. dec. 1898, št. 2180, katero je izdal c. kr. okrajni šolski svet v Sežani. Naj jo podam doslovno cenjenim čitateljem »Slovenca«, da uvidijo, kako neznosno je postalo breme šolskih naklad: »Vsed sklepa pomožnega c. kr. okrajnega šolskega sklepa z dne 17. nov. t. l. in potrditve visocega c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 30. novembra t. l. št. 1297 G. S. določila se je šolska naklada za l. 1899 na zemljiški, hišnorazredni in hišnonajemni davek po 120% in na splošni pridobninski in rentni davek pa po 160%. — Šolska vodstva so v smislu t. uradne okrožnice z dne 21. septembra 1898, št. 1742 naznanila najpotrebnejša dela, katera bi se imela v l. 1899 pri tamošnjih šolskih poslopijih izvršiti. Po teh sporočilih bi stale poprave šolskih poslopij 3114 gld. 80 kr., za opravo šol potrebovalo bi se 480 gld. 44 kr., za učne pripomočke 198 gld. 38 kr., za šolske vrte 955 gld. 83 kr. in za potrebne šolske vodnjake pa 1851 gld. 9 kr. Te zneske je ožji c. kr. okrajni šolski svet v svoji seji dne 10. novembra t. l. sklenil predlagati v odobrenje pomožnemu c. kr. okrajnemu šolskemu svetu. Ta je pa v svoji seji dne 17. novembra t. l. te zneske reduciral in sklenil vsprejeti v proračun za l. 1899 sledeče zneske: za popravo šolskih poslopij le 1030 gld., za šolsko opravo 400 gld., za učne pripomočke 200 gld., za šolske vrte komaj 400 gld., za učne pripomočke 200 gld., za šolske vrte komaj 400 gld. in za šolske vodnjake komaj 500 gld. Iz tega je razvidno, da c. kr. okrajni šolski svet ne bode mogel vseh od šolskih vodstev kot nujna dela naznačenih v letu 1899 izvršiti, ker mu bode nedostajalo potrebnega denarja ne le za izvršitev teh nujnih del, ampak tudi rednih mesečnih izdatkov okrajnega šolskega zaloga ne bode se moglo v prvih mesecih pokriti, ker se ne v plača toliko doklad. Vabim torej šolska vodstva, da šele v teku pomladi v letu 1899 vprašajo z ozirom na svoja poročila dovoljenja, da se smejo nekatera najnujnejša dela izvršiti. Opozarjam že naprej, da se bodo le najnujnejša dela, katera so tudi preliminirana, izvršila. Ko bode preliminirani znesek potrošen za dovoljene izdatke, tedaj se ne bo moglo ničesa več dovoliti. Ob priložnosti nadzorovanja naj šolsko vodstvo odslej gospoda nadzornika opozori na nujne potrebe in poprave pri tamošnjem šolskem poslopiju, kakor tudi na potrebna učila. — S tem so dotične vloge za zdaj rešene.« C. kr. okr. šolski svet Sežana, 19. dec. 1898. Predsednik: Dr. Laharnar s. r. — Tako se glasi ta nevesela okrožnica, iz katere je razvidno kot beli dan, da so postale šolske naklade za ubogo ljudstvo neznosne, in da je na vsaki način treba deželnega šolskega zaloga. Pa tudi pravična je ta zahteva. Mar ne živi vsa dežela mesta Gorice in ostale trge na Goriškem? Mesta bogatijo, vaščani na deželi pa božajo radi slabih letin in neznosnih šolskih bremen in raznih davščin. In kako so mnogi laški goriški trgovci obogateli ravno od slovenskih okoličanov in Brijcev, to je tudi znano. Ob času dozorelega sadja, zlasti češpelj posojujejo oni svoj iz kmečkih žuljev nabrani denar zopet kmetom na velike oderuške obresti, da si tisti nakupijo češpelj v veliki množini, katera potem olupijo in z žveplanjem lepo posušijo. Tako posušene češplje so navadno, ker gredo v inozemstvo, zelo drage, a goriški trgovci medseboj dogovorjeni jih kupujejo po poljubni ceni, tako da so radi tega mnogi kmetje obubožali, goriški, vsem poznani trgovci so pa vsled tega odiranja Slovencev zelo obogateli. Gorje mu, kdor se tem goriškim laško židovskim pijavkam vsede na limanice! Slovenski Brijci bi znali o tem marsikaj povedati. Koliko denarja slovenskega je že šlo za razne laške potrebsčine in nepotrebsčine! Pa deželni zalog je ne le pravičen, ampak tudi potreben; zakaj naj bi bila Goriška od tega šolskega zaloga izvzeta, ko ga imajo že vse ostale krajine v Avstriji. Tudi ima laški oddelek, t. j. Furlanija in tržiški okraj veliko število raznih bogatašev in latifundijev ter vsakoterih prednostij, in če imajo Lahi le količkaj smisla za celokupne koristi dežele in vsega cesarstva, bi se ne mogli temu pravičnemu in za nje nikakor pretežavnemu davku vpirati. Vlada, ki ima v rokah škarje in platno, lahko to dožene, kajti iz gorenje okrožnice je razvidno, da smo z neznosnimi davki pri

koncu in da o kmečkem blagostanju ni niti iz daleka govora in ga še dolgo ne bode! — II. Z okrožnico dne 4. januarja t. l. št. 2350 je pa naznanilo vis. c. kr. namestništvo v Trstu posredoma c. kr. okr. šol. sveta Sežana, vsem šolskim vodstvom tega okraja, da od dne 1. marca 1898 k osemtedenski vojaški izučbi 395 poklicanih nadomestnih rezervnikov iz Tržaske, Goriške in Istre je bilo le 284 večjih pisanja in branja. Od pozvanih 395 ni vedelo imena Nj. Veličanstva cesarja 31, Nj. Veličanstva cesarice pa 182 (!) 314 ni znalo, kdo je bil nadvojvoda Albrecht, 376 kdo je bil feldmaršal Radetzky in 176 ni vedelo, h kateri državi pripada Istra (!) itd. Truda vredno bi torej bilo preiskovati bolj globokeje vzroke te gorostasne nevednosti, pri kateri narodnosti in zakaj li odrasli mladeniči takšnih sploh znanih reči ne vedo, da se v prihodnje odstranijo. — C. kr. okr. šolski svet meni, da je temu krivo to, da se pri ponavljajno-nadaljevalnem poduku veliko premalo v vsakdanji šoli vzeto tvarino ponavlja. Zato naj učitelji, kolikorokrat nanese prilika, omenjajo zgodovinsko poznane, za našo državo zaslužne junake, vojskovodje in državnike. — Vabi se torej šolska vodstva, da pri zgodovinskem in zemljepisnem pouku natančno postopajo in dobro naučé gori omenjeno, da ne pozabijo otroci tako hitro. C. kr. šolski nadzornik bode se pri inšpekciji osebno o tem prepričal.« — Tako se konča ista pomenljiva okrožnica. Mar ni iskati še drugih vzrokov tej gorostasni sramotni nevednosti?! O tem naj govore še tudi žalostne obstoječe šolske razmere na Primorskem, zlasti pa v Istri, kjer nad 15.000 hrvaških in slovenskih otrok nobene šole nima, ali pa le polaščevalne, kar pa je še slabše, kakor nobenih ne imeti! Uboga primorska raja v teh neznosnih odnošajih si ne more sama pomagati, dokler se ne premeni vladni sistem v rumeni palači v Trstu! — III. Spomenik barona A. Čehovina v Branici, postavljen temu junaku z izredno slavnostjo dne 14. avgusta 1898, kaj impozantno izgleda. Nasadili so v četverokotu okolu kipa lepe zelene nasade lorberja (laurus rectus) zeleno cvetočo travo in ob kotih lepe vrtnice. Vspomladi bodo še vsadili pred vhodom k spomeniku dve lepi cedrovi drevesi, kar bo posebno krasno videti. Potem se bo spomenik fotografiral in vspomladi se ima še jedna mala slavnost napraviti, ker menijo gg. častniki topničarski goriške posadke si spomenik ogledati. Tudi je narejen notarski zapisnik v slovenskem jeziku glede podaritve dotičnega zemljišča tukajšnji cerkveni občini kot varuhinji spomenika. Ta daritvena listina, ki bode v kratkem potrjena od vis. c. kr. namestništva v Trstu in od preč. nadškofijstva, se z lepimi in za Primorje v teh okoliščinah pomenljivimi besedami končuje tako-le: »Za slučaj pa — kar Bog obvaruj, — da bi se spomenik na kakovi si bodi način uničil, zgraditi se ima na prostoru spomenika kapelica, posvečena sv. Barbari kot svetnici in zaščitnici topničarjev!« — Tudi slovenski napis na spomeniku je lepo videti; obrnjen je proti navadni poti in proti hiši, kar pa gosp. vnuku junaka in ogledovalcem spomenika, ki dohajajo od tod k ogledu, še bolj prija. Dosti nepotrebnega in lažnjivega se je o tem pisalo in govorilo in to ravno od takih ljudi, ki niso za postavljanje in stroške spomenika večinoma ničesar storili. Sram jih bilo! — Naj bi grajali rajše oni spomenik v Logu pri Vipavi, kjer ima mažarski huzar junak kip iz priprostega kamna in le z mažarskim pa nemškim napisom, in to pri javni cesti poleg božjepotne cerkve in to je — na Kranjskem!

(Avstrijsko učiteljstvo.) V najhujši liberalni dobi si je ustanovilo avstrijsko učiteljstvo zvezo »Deutsch-österreichischer Lehrerbund«. Liberalci so bili ustanovitelji te zveze, a sedaj so izpodirjeni in njihovo dedščino so si razdelili nemški nacionalci in socijalni demokratje. Vodstvo osrednjega odbora je sedaj v Schönererijanskih rokah, a društvo za društvom odpada k socijalno-demokratični zvezi. Narodnost jim ni združujoči element, ampak jedino le sovraštvo proti »klerikalizmu«. To se zdi pa izobraženejšim in treznejšim med učitelji vendar preveč poniževalno za stan, ki naj bi bil vzgojevatelj ljudstva, in ustanovili so »katoliško učiteljsko zvezo za Avstrijo«. Na Nižjeavstrijskem ji pripadajo tri društva, med katerimi zlasti društvo učiteljic na

Dunaju zelo plodonosno deluje in ima krepko podružnico v Gorici. Na Dunaju je sedaj okoli 800 organizovanih katoliških učiteljev (naprotnikov do 1600). Na Tirolskem je sedem osmin vseh učiteljev v katoliških društvih. Vedno bolj se širi zveza po Gorenjem Avstrijskem, Češkem in Solnograškem. Politične razmere učiteljstva v Avstriji so sedaj sledeče: V katoliških društvih organizovanih učiteljev je nekaj čez 3500, nasprotnikov kakih 10.000. A moč katoliškega učiteljstva je intenzivnejša, ker so v nazorih trdnejši in jedini, med tem ko so »svobodomiselni« učitelji socijalni demokratje, liberalci, nacionalci itd. Vsekako se lahko reče, da tudi med učiteljstvom krščanska misel prodira, kjer so neodvisni od liberalnih strank.

(Leta 1900 — sveto leto.) Rimski katoliški listi poročajo, da je sv. oče Leon XIII. sklenil proglasiti l. 1900 za sveto leto. Znano je namreč, da papeži proglasé navadno vsako 25. leto za sveto leto, o izrednih prilikah pa še tudi kako drugo leto. Zadnje navadno sveto leto je bilo še pod Pijem IX. l. 1875; l. 1878 pa je Leon XIII. o svojem nastopu proglasil izredno sv. leto.

(Novice iz Amerike.) Amerikanski škofje Ireland, Cotter in Mac Golrick so se podali na ladijah na pot v Evropo. Potujejo namreč v Rim, kjer bodo imeli amerikanski škofje na poziv papežev zborovanje, na katerem se bodo razpravljale za katoličane v Ameriki važne stvari. — V La Salle Ill. je 6. januarja vlak povozil 26letnega Slovence Mihaela Hribernika. — V Calumet Mich. je na Dollar Bay umrl 5. januarja Janez Gešl, doma v črnomaljskem okraju na Belokranjskem.

Društva.

(Slovensko katoliško del. pevsko društvo »Zvon«) sklicuje redni letni občni zbor na dan 19. februarja, dopoldne ob 9. uri v društvenih prostorih Pred škofijo št. 14, I. nadstropje. — Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Volitev odbora. 6. Razni predlogi. — K polnoštevilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

(Tamburaški klub »Zvezda«) imel je v ned-ljo, dne 29. januarja t. l. ob 1/2 3. uri popoldne v gostilni »Pri novem svetu« svoj redni občni zbor, pri katerem so bili v odbor izvoljeni sledeči gg. člani: Anton Gutnik, predsednikom; Fran Kuštrin, tajnikom; Anton Kocjan, blagajnikom; Ivan Šuber, arhivarjem ter Fran Gregorič, preglednikom računov. Pri občnem zboru se je konstatovalo, da je bil klub v preteklem letu jako marljiv, da je priredil veliko nastopov in izletov samostojno in z drugimi društvi skupno.

(Viško-glinška čitalnica) priredi dne 5. febr. t. l. predpustno veselico v gostilni g. J. Trauna na Glincah. Vspored obsega petje, eno dejanje iz igre »Revček Andrejček«, komičen prizor s petjem »Anže in Jerica na očetni rajži« in ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za nečlane 20. kr., za člane 10 kr. Društvo si je napravilo nov gledališki oder, ki se ta večer prvičkrat uporabi.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca januarja leta 1899 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 1161 strank 430.461 gld. 67 kr., 803 stranke pa vzdignile 229.268 gld. 1 kr.

(Splošna delavska bolniška in podporná blagajna v Tržiču) priredila je 29. t. m. veselico s srečolovom v korist onemoglim udom. Da se je ta veselica dostojno izvršiti zamogla, prihiteli so na pomoč vneti dobrotniki z obilnimi darovi in denarjih in z efektnimi darili za srečolov. Za vse te dobrotne darove se vodstvo društva tukaj javno najiskreneje zahvaljuje z željo, da ostanejo blaga srca omenjenemu blagodejnemu društvu še nadalje naklonjena. — Karol Ruech, predsednik. — Ivan Pogačnik, blagajnik. — Fran Dečman, tajnik.

(Slov. bralno društvo v Tržiču) priredi predpustno veselico dne 4. febr. t. l. v prostorih g. A. Perneta I. nadstropje.

„Naša straža.“

K »Naši straži« so pristopili:

Kot ustanovniki: Franc Kadunc, župnik v Krašnji, 10 K. Matija Kolar, župnik pri Devici Mariji v Polji, 10 K. Gregor Jakelj, župnik pri Sv. Jakobu ob Savi, 10 K.

Letniki: J. Pešec, župnik na Robu, 2 K. A. Brgant, veleposestnik v Št. Jurju, 2 K., Fr. Traven, kaplan v Št. Jurju, 2 K., J. Potočnik, župnik na Breznici, 2 K., M. Bogulin, župnik v pok. v Šmarjeti, 2 K., Fr. Juvan, kaplan v Gor.

Logatcu, 4 K., Janez Kobal, posestnik v Gorenjem Logatcu, 2 K., Rus Josip, trgovec v Gor. Logatcu, 1 K., Ivan Krnc, nadučitelj v Gorenjem Logatcu, 1 K., K. Puppis, trgovec v Gor. Logatcu, 1 K., J. Lenassi, župan v Gor. Logatcu, 1 K., Fr. Gostiša, pos. v Gor. Logatcu, 1 K., J. Rihar, posestnik v Gor. Logatcu, 1 K., M. Moljk, mizar v Gor. Logatcu, 1 K., J. Železnik, c. kr. sodni kanclist v Gor. Logatcu, 1 K., K. Pehani, davčni kontrolor v Gor. Logatcu, 1 K., J. Kočevar, davčni praktikant v Gor. Logatcu, 1 K., J. Urbančič, davčni praktikant v Gor. Logatcu, 1 K., Fr. Verbič, davčni praktikant v Gorenjem Logatcu, 1 K., J. Mušič, davčni oficijal v Gor. Logatcu, 1 K., J. Ferlič, c. kr. davkar v Gor. Logatcu, 1 K., dr. J. Rupnik, davčni nadzornik v Gor. Logatcu, 1 K., A. Pin, učitelj v Dol. Logatcu, 1 K., J. Hočevar, mlinar v Cerкови vasi, 1 K., L. Svetličič, žandarmerijski stražmojster v Cerкови vasi, 1 K., M. Vrabc, posestnik v Kalcih, 1 K., J. Marinka, posestnik v Kalcih, 1 K., Fr. Tomažin, posestnik v Gorenji vasi, 1 K., J. Hladnik, posestnik na Brodu, 1 K., J. Kogej, posestnik v Gor. vasi, 1 K., Valent. Leskovec, posestnik v Cerкови vasi, 1 K., M. Škrjanec, kaplan v Zagorju, 1 K., F. Lužar, učitelj v Izlakah, 1 K., A. Klobučič, župan v Ržišču, 1 K., J. Prašnikar, posestnik v Izlakah, 1 K., J. Ravnikar, posestnik v Ržišču, 1 K., A. Groblar, posestnik v Zabreznici, 1 K., A. Jakun, posestnik v Šemniku, 1 K., M. Prašnikar, posestnik v Šemniku, 1 K., Matevž Jereb, župnik v Št. Janžu, 2 K., Ivan Prijatelj, trgovec v Št. Janžu, 2 K., dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru, 4 K.

Darovali so: »L.« v Ljubljani 20 K., v gostilni pri »Zorcu« v Kranji: Karol Florian 2 K., F. Hlebš 1 K., J. Kummer 1 K., Fr. B—k 1 K., Fr. Kovač, posestnik v Čemšeniku, 60 vin.

Darovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali: č. gosp. Ivan Brence, župnik v Preski, 6 gld. — G. dr. Fr. Papež, odvetnik in dež. poslanec v Ljubljani, 5 gld. — G. Stanonik, posestnik v Horjulu, 1 gld. — Slavno upravništvo »Slov. Lista« v Ljubljani, 1 gold. — Podružnica v Radovljici po g. blagajniku Fürsagerju, 32 gld. 30 kr. udnine in 50 gld. kot prvi del pokroviteljnine. — C. g. Matej Meznarič, kapelan v Trbovljah, 13 gld. kot zbirko jubilejnih darov. — Č. g. Matija Eferl, kapelan pri Sv. Rupertu nad Laškim, 1 gld. — Gospa Matilda Sebenikar na Rakeku, 5 gld. — Slavna Gornjesavinjska posojilnica v Mozirju, 25 gld. — Iz Krašnje č. gg. župnika Fran Kadunec in Valentin Bernik po 3 gld. jubilejnega daru. — Č. gosp. Vil. Venedig, župnik v Ormožu, 2 gld. 48 kr. kot darilo Mohorjanov. — G. dr. Dragotin Treo, odvetnik v Postojni, 10 gld. namesto venca na krsto pokojnega Ernesta Širca. — Ženska podružnica v Ajdovščini, 60 gld. — Č. g. Ivan Sakser, župnik v Hotederšici, 2 gld. — G. Andrej Jurtela v Stawropolu, 3 gld. 32 kr. — »Vandrovčki« pri vselem večeru v Mariboru nabrali 6 gld. 10 kr. — Mohorjani v Logatcu po č. g. Jos. Lavriču, 1 gld. 60 kr. — Iskrena hvala vsem darovalcem. Živel! nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 1. februvarja. Ministerski predsednik je z dopisom z današnjega dne sporočil predsedstvom obeh državnih zbornic, da je po cesarjevem naročilu zasedanje državnega zbora preloženo.

Dunaj, 1. februvarja. Grof Thun je bil danes ob devetih pri cesarju, od katerega je dobil nalog naznaniti poslancem, da je državni zbor odložen. Ob najstih je Thun izvršil to naročilo na predsedstvi zbornic. Mej poslanci je vzbudila ta novica splošno presenečenje, ker so jo še la za v petek pričakovali. — Odseki, kateri so bili za danes sklicani, niso več zborovali.

Dunaj, 1. febr. Listi govoreč o odložitvi državnozbornskega zasedanja pravijo, da se je parlamentarizem pokazal tudi v zadnjem zasedanju popolno brez vsake moči. Niti do tega ni mogel državni zbor, da bi

bili v zbornici kedaj sploh prišli do točk, ki so bile določene za dnevni red.

Dunaj, 1. februvarja. (Večerna seja državnega zbora.) Sinoči je bila pri večerni seji na dnevnem redu razprava o sklepu gosposke zbornice glede zakona o uravnavi plač državnih služabnikov, in sicer da naj stopi v veljavo z dnem, ko se zakon razglasi. Govorilo je več govornikov z desnice in levice, v razpravo je posegel tudi finančni minister. Konečno je bil vsprejet predlog manjšine s 150 proti 149 glasovom, da naj zakon stopi v veljavo s 1. januarjem t. l. Levičarji so bili zelo veseli tega izida, ker so z njim zopet vladi ponagajali.

Dunaj, 1. februvarja. Vzrok, da je vlada že danes preložila zborovanje, je sinočno glasovanje glede vredbe plač državnih slug. Vlada je bila nevoljna, da je na desnici manjkalo toliko poslancev. Samo Poljakov je bilo odsotnih 25. Vlada je bila mnenja, da tudi za kako drugo glasovanje nima sedaj zanesljive večine.

Dunaj, 1. februvarja. V krogu jugoslovanskih poslancev splošno vlada mnenje, da naučni minister ni resno nameraval zboljšati neznosnih razmer na celovski pripravnici. Razlog, da se je stvar prezgodaj izročila javnosti, je prazen, ker je bilo to objavljeno v taki obliki, da se nad to novico niti nemško-nacionalni listi niso nič spodtikali. Ako bi minister tega vzroka ne bil porabil, poiskal bi si bil v svoji ljubezni in skrbi za Slovence gotovo družega.

Dunaj, 1. februvarja. Izvrševalni odbor desnice se je danes zbral v posvet, katerega se je vdeležil tudi minister grof Thun. Izvrševalni odbor desnice se je proglasil s talnim, tako da se vsak hip, za vsak slučaj lahko skliče parlamentarna komisija desnice na Dunaj. Danes popoldne ima izvrševalni odbor desnice še jedno sejo, h kateri grof Thun zopet pride.

Dunaj, 1. februvarja. Parlamentarna komisija desnice ima jutri svoje posvetovanje.

Dunaj, 1. februvarja. Vlada sedaj poskusi še jedenkrat sporazumljenje mej Čehi in Nemci. Nadeja se, da se ji to najprej posreči v moravskem deželnem zboru ter da bo tak sporazum tudi ugodno vplival na Češko.

Dunaj, 1. februvarja. V raznih krogih se govori, da se ministerstvo preosnuje v ministerstvo desnice. Te govornice so najbrže le prazne želje.

Dunaj, 1. februvarja. Večerni listi dunajski danes poročajo, da misli finančni minister zboljšanje plač državnih slug za jedno leto začasno urediti.

Dunaj, 1. februvarja. Levičarskih strank voditelji so se danes skupno posvetovali in najbrže izdado skupen proglas na svoje volilce.

Sofija, 1. februvarja. V novem ministerstvu so štirje Radoslavovci in štirje, ki ne pripadajo nobeni stranki. Predsednik je Grekov, ki je prevzel tudi ministerstvo zunanjih stvari, Radoslavov je za notranje stvari in Paprikov za vojno.

Listnica uredništva.

G. M. P. v A.: Nam se zdi stvar preveč lokalna. Najbolje je ob taki priliki takoj obrniti se na kompetentno oblast.

Umrli so:

29. januarja. Ivan Zoran, livarja sin, 16 mesecev. Radeckega cesta 22, jetika.

30. januarja. Marija Schmid, zasebnica, 52 let, Marije Terezije cesta 9, jetika.

V bolnišnici:

28. januarja. Katarina Čadež, gostija, 76 let, ostarelost.
29. januarja. Marija Saležnik, dekla, 60 let, sen. — Ana Jerman, delavka, 65 let, metrocarcinoma.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nobe	Padavina v 24 urah v mm.
31	9 zvečer	725,9	1,2	sl. jvzh.	dež	
1	7. jutraj	721,4	0,6	sr. zah.	oblačno	3,2
	2. popol.	718,6	2,3	sl. jug	dež	

Srednja večerajšnja temperatura 0,9°, normale: -1,7°.

Tržne cene v Ljubljani

dné 1. februvarija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	10 50	Špeh povejen, kgr.	— 68
Rež,	8 50	Surovo maslo, "	— 85
Ječmen, "	7 50	Jajce, jedno	— 25
Oves, "	6 50	Mleko, liter	— 8
Ajda, "	8 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso, "	8 50	Telečje	— 60
Koruzna, "	5 80	Svinjsko "	— 58
Krompir, "	2 80	Koštrunovo "	— 40
Leča, hktl.	12 —	Piščanec "	— 60
Grah, "	10 —	Golob "	— 18
Fizol, m. stot.	10 —	Seno, m. stot.	1 96
Maslo, kgr.	— 96	Slama, "	1 78
Mast, "	— 70	Drva trda, 4 kub. m.	6 50
Špeh svež, "	— 66	" mehka, 4 " "	4 80



Vsebina 3. zvezka 1899:

Ivan Macun. (Spisal Božidar Flegerič. — Konec.) — Deteljica. (Novela. — Spisal Fr. S. Finžgar. — Dalje.) — Na izprehodu III. Voznik. (Zložil Ant. Hrihar.) — Vrt, vrt! (Povest. — Spisal I. Štrukelj.) — Z Adrije. 1. Volosko. 2. Opatija. 3. Reka. 4. Sušak. 5. Trsat. 6. Lošinj. (Zložil Anton Medved.) — Socijalni pomenki. (Piše dr. Ivan Ev. Krog. — Dalje.) — Črtice s potovanj v Afriko. (Piše Egon Moše. — Dalje.) — Književnost: Slovenska književnost. Hrvaška književnost. Ruska književnost. Druge knjige. — Razne stvari: Naše slike. Glasba. Kdo je za kulturo? — Na platnicah: Pogovori. »Dom in Svet«-u. V imenu znanstva. Oznanilo. — Slike: Galileo Galilei. — Ozdravel. (Slikal F. E. Rosenthal.) — Darovanje v templu. (Slikal Rafael.) Rocca di Papa. (K spisu: »V albanskih gorah«.) — Samostan Camaldoli. (K spisu: »V albanskih gorah«.)

Vozni red

avstrijskih državnih železnic, veljaven od 1. oktobra 1898.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

- Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.
- Ob 6. uri 15 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
- Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.
- Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
- Ob 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.
- Ob 4. uri 2 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
- Ob 6. uri 30 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

- Ob 5. uri 46 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Pariza Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
- Ob 8. uri 19 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 11. uri 17 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.
- Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 4. uri 57 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
- Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 9. uri 6 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

- Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 05 " popoldne " "
" 6. " 50 " zvečer " "

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

- Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika.
" 11. " 08 " dopoldne " "
" 6. " 10 " zvečer " "

Prijazna

76 2-2

mobljevana soba

oddá se takoj

v Florijanskih ulicah št. 3. II. nadstr.

Teodor Slabanja,
srebrar v Gorici, ulica Morelli 12,
priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim pred-
stojnikom svojo **delavnico za izdelovanje**
cerkvene posode in orodja.

Staro blago popravi, pozlati in posrebrni v
ognju po najnižji ceni.
Da si morejo tudi bolj revne cerkve naročiti
cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to s tem,
da jim je pripravljen napravljati blago, katero se
zplačuje na obroke. Prečast. p. n. naročevalec si
obroke sam lahko določi. 386 52-36
Pošilja vsako blago poštnine prosto.

20.000 cepljenk
najboljših vrst, čisto sortiranih, in sicer: italijanski riz-
ling, kraljevina, portugizeo, črnina itd., ter (85 2-2)

30.000 podlag
riparije portals in rupestris — dobro ukoreninjenih, in

100.000 ključev
istih vrst — prodá ter pošilja cenike na zahtevanje takoj
oskrbnístvo grajščine Raka pri Krškem.

IVAN KORDIK, Ljubljana,
Prešernove ulice št. 10—14,
priporoča svojo veliko zalogo
jedilnega orodja
za neveste in gostilničarje
kakor tudi
dobitkov za
52 8-4 **tombolo**
in druge igre.
Nizke cene.

Svarilo!

Gosp. **Albin Jos. Megušar**, rojen v Trziču
na Gorenjskem, ima od mene legalizirano po-
oblastilo, katero s tem prekličem in kot **neve-
ljavno objavim**. Imenovani toraj ni opravičen,
za mojo tvrdko sprejemati naročila ali denar. Ako
bi to storil, je izročiti gosposki.

V Pragi, dné 1. januarija 1899.

Karol Filip Pollak,
tovarna za esence.

G. Piccoli,
dvorni založnik
Nj. svetosti
papeža
Leona XIII.
lekarnar „pri angolu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize **odličnih stro-
kovnjakov**, kateri so v
Železnatem vinu
lekarnarja **Piccoli-ja** v Ljubljani
zmiraj potrdili navedeno množino
železa, so najboljše spričevalo ter
dajejo največje poročstvo za njega
učinek.

To vino je kaj dobro za slabo-
krvne, nervozne in vsled bolezni
oslabele osebe, za blede, sloke
(suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gl.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštnino
plačajo p. n. naročniki. 827 11

Vabilo
na
OBČNI ZBOR
kmetijskega društva v Dobrunjah,
kateri se vrši
v nedeljo, 19. svečana 1899, ob 3. uri popoldne
v prostorih društvene prodajalnice.

Vspored:

1. Pozdrav načelnika.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Odobritev računov za leto 1898.
5. Razni nasveti in dogovor o razdelitvi čistega
dobička.

K obilni udeležbi vabi
90 1-1 **Predstojništvo.**

Stanarinske
knjižice
za stranke
z uradno potrjenimi
določbami hišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razpredelbo za vpla-
čevanje stanarine, vo-
dovodne in mestne
doklade, dobé se ko-
mađ po 15 kr., 10
komadov vkup 1 gl. v
Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Koverté s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Ženini in neveste!

ne zamudite prilike, ko si omislite potrebne
stvari za rabo pri skupnem hiševanju, obiščite in
oglejte si veliko zalogo 14 10-8

namizne oprave
iz kina- in pravega srebra,
poročnih in drugih prstanov, uhanov,
okrasov, stenskih in žepnih ur in verižic
zlatih, srebrnih in nikelnastih, vse po
najnižjih cenah.

Vabim na mnogobrojni obisk vse slav. občín-
stvo ter pošiljam ilustrovane cenike po pošti zastonj.

Fr. Čuden, urar in trgovec z
biciklji in šival-
nimi stroji v Ljubljani, nasproti rotovžu.

Od vseh avstrijskih škofov potrjeni in od vis. c. kr. mini-
sterstva za uk in bogočastje pripuščeni

mali, srednji in véliki
katekizem ali krščanski nauk

v slovenskem jeziku, kateri je v rabi po avstrijskih ljudskih šolah od
tekočega šolskega leta nadalje, se dobiva

mali po 15 kr., srednji po 32 kr. in véliki po 40 kr.

v prodajalnici katol. tiskovnega društva v Ljubljani
(H. Ničman) Kopitarjeve ulice.
Razprodajaleci dobé primeren popust.

Pozor!

Najfinejša namizna vina
iz c. kr. dvornih kletij na Dunaji in
najboljši konjak
iz c. kr. dvorne distilerije Pfau in dr. na Reki
so dobiti v konditoriji

Rudolf Kirbisch
v Ljubljani 911 11-10
na Kongresnem trgu (Zvezda) št. 8.

Dunajska borza.

Dné 1. februarija.		Dné 31. januarija.		Kreditne srečke, 100 gl.	
Skupni državni dolg v notah	101 gl. 55 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	174 gl. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	170 — —
Skupni državni dolg v srebru	101 — 25 —	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	— — —	Avstrijskega rubežega križa srečke, 10 gl.	20 — —
Avstrijska zlata renta 4%	119 — 90 —	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	194 — 50 —	Rudolfove srečke, 10 gl.	20 — 25 —
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 — 20 —	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93 — 40 —	Salmove srečke, 40 gl.	85 — —
Ogerska zlata renta 4%	119 — 90 —	Tisinske srečke 4%, 100 gl.	139 — —	St. Genois srečke, 40 gl.	84 — —
Ogerska krona renta 4%, 200	97 — 95 —	Dunavske vravnadne srečke 5%	130 — 75 —	Waldsteinove srečke, 20 gl.	60 — —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	936 — —	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 — 65 —	Ljubljanske srečke	24 — 25 —
Kreditne delnice, 160 gl.	360 — 10 —	Posojilo goriškega mesta	112 — —	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	155 — 50 —
London vista	120 — 45 —	4% kranjsko deželno posojilo	98 — 25 —	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3495 — —
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 — 97 1/2 —	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 — 80 —	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	437 — —
20 mark	11 — 78 —	Prijoritne obveznice državne železnice	222 — 20 —	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	71 — 80 —
20 frankov (napoleonador)	9 — 55 —	— — — južne železnice 3%	180 — 10 —	Splošna avstrijska stavbinska družba	115 — —
Italijanski bankovci	44 — 45 —	— — — južne železnice 5%	126 — —	Montanska družba avstr. plan.	226 — 95 —
C. kr. cekini	5 — 68 —	— — — dolenskih železnice 4%	99 — 50 —	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	181 — —
				Papirnih rubljev 100	127 — 25 —

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavníc.